

(a)

ektów
nizu-
znego
śred-
przy-
pne-
tury.
i są
in-
edzie
rodz.
ul.

Kto bronit Lublina?

Antoni Chmielewski do Lublina przyjechał 9 września 1939 r. Za działalność w pierwszych dniach wojny w Bydgoszczy był ścigany przez hitlerowców. W liście, który otrzymaliśmy, autor opisuje swoje walki z Niemcami na Pomorzu, wspomina o lubliniakach, którzy walczyl w obronie Warszawy w oddziałach Czerwonych Kosynierów, w obronie Brześcia nad Bugiem oraz informuje o zawiązaniu się pierwszej organizacji konspiracyjnej w Lublinie.

Toczyły się ostatnie boje pod Kockiem i Lubartowem, gdy w Lublinie dojrzała myśl stworzenia pierwszego załóżka konspiracji na terenach okupowanych przez Niemców. W nocy z 25 na 26 września 1939 r. odbyło się konspiracyjne posiedzenie, które przybrało nazwę Komitetu Obywatelsko-Patriotycznego (KOP). Odbyło się ono w mieszkaniu nauczyciela fizyki Michała Chrostowskiego, kpt. legionów i WP, b. członka PPS będącego w opozycji do sanacji. Twórcą tego komitetu był mjr Bolesław Studziński, b. oficer b. dowództwa Korpusu Ochrony Pogranicza. Wystąpił on w Lublinie pod nazwiskiem Bohdana Niteckiego. Zatrzymał się u Wersockich przy ul. Bychawskiej (dziś Kunickiego 48), którzy byli zamożnymi właścicielami gospodarstwa w Chojnie w pow. chełmskim. W zebraniu uczestniczyło około 30 osób, połowa z Lublina, a druga część z powiatów województwa.

Jestem jedynym żyjącym uczestnikiem tego zebrania, pozostali poginęli w obozach w Oświęcimiu i Ravensbrück. Jak pamiętam, na zebranie to przybyli m. in.: b. burmistrz Zamościa Wazowski, b. pracownik BKD w Chełmie Kazimierz Pasterski, b. poseł SL z Krasnegostawu Wrona, adwokat z Kraśnika Aksentowicz, b. burmistrz Lubartowa Feliks Jezior oraz z Lublina Michał Chrostowski i jego dwie córki: Grażyna i Apolonia, Zofia i Józef Wersoccy (syn ich Tadeusz wraz z kolegami, uczniami lubelskich szkół, stał na czatach), asesor PKP Feliks Kramer ze starszą córką, Kumelowie i ich kuzyn, student KUL, Tadeusz Kasprzak, Wincenty Staniszewski ps. Polikowski, b. pracownik fabryki Plage i Laśkiewicza oraz ja.

Zebranie odbywało się w domu przy ul. Pochylej 5 m. 20. Pierwszymi działaczami Komitetu Obywatelsko - Patriotycznego byli członkowie PPS, Stronnictwa Ludowego, ZMW Wici, ZMD Zycie itp. Organizator mjr Bolesław Studziński pochodził z Karczmisk, był przed wojną odznaczony Krzyżem Niepodległości z Mieczami. W Lublinie pojawił się prawdopodobnie w połowie września i dlatego tak wcześnie mógł zwołać pierwsze zebranie KOP, które w czasie powstania wyprzedziło utworzoną Służbę Zwycięstwa Polski powstałą w Warszawie 27 września 1939 r.